

Třebom

1. Historie obce

První písemná zmínka

V rejstříku tzv. mostného ospy z roku 1349 uvedena jako „Tryboum“.

Okolnosti vzniku

Nejsou blíže známy. Nedaleko této (Velké) Třebomi ležela ves Malá Třebom, která v 15. století zpusťla. Způsobem založení se jedná o návesní ves.

Původ názvu

Název obce vznikl stejným způsobem jako v případě Píště, tedy odvozením dnes již dávno zaniklé přivlastňovací přípony -j ze staročeského osobního jména Třebom. To vzniklo z přídavného jména tříbiti. Podle jiných domněnek měl být středověkým lokátorem vsi nějaký Třebomysl. Nejstarší německý název je z roku 1377 v podobě Treboum, splynutím souhlásek b a m pak vznikla podoba Thröm (úředně do 1945).

Proměny a varianty názvu

Tryboum (1349), Trebuom / Trobuom (1377), de Trebawn (1429), Střebom (1451–1461), Třebom (od 1465), Třebuom (1473), Třeboň (1515, 1583, 1870, 1885), von Terme / Troeme (1607–1608), Triem (1608), Trümb (1609–1611), Trimb (1655), Thrömb (v 17. až 18. stol.), Tröm (1704, 1784, 1830), Thröm (1720–1945), Trömensis parochia, Strzeboň (1830)

Obyvatelstvo

1784: 41 sedláků, 4 zahradníci, 68 domkařů, 671 obyvatel

1855: 962 obyvatel

1871: 986 obyvatel

1905: 902 obyvatel

1921: 760 obyvatel

1930: 752 obyvatel

1950: 367 obyvatel

1970: 359 obyvatel

1991: 213 obyvatel

2020: 236 obyvatel

Heraldické symboly

Svou pečeť získala Třebom v roce 1657, je na ní po trávníku kráčeující Beránek Boží s korouhví. Když byl v roce 1997 Třebomi udělen znak a prapor, šla původní pečetní symbolika zcela stranou. V pravé části zeleného štítu vyniká z dolního okraje obloukovitě prohnutý zlatý klas, vlevo stříbrná vzhůru hledící dračí hlava s otevřenou tlamou, probodena zlatým mečem. Symbolika vychází ze zasvěcení zdejšího kostela svatému Jiří a zobrazuje také zemědělský charakter obce.

Otázky a úkoly

Napiš rok a vypočítej, před kolika lety byl poprvé písemně zaznamenán název obce.

Podle koho nebo čeho název obce vznikl?

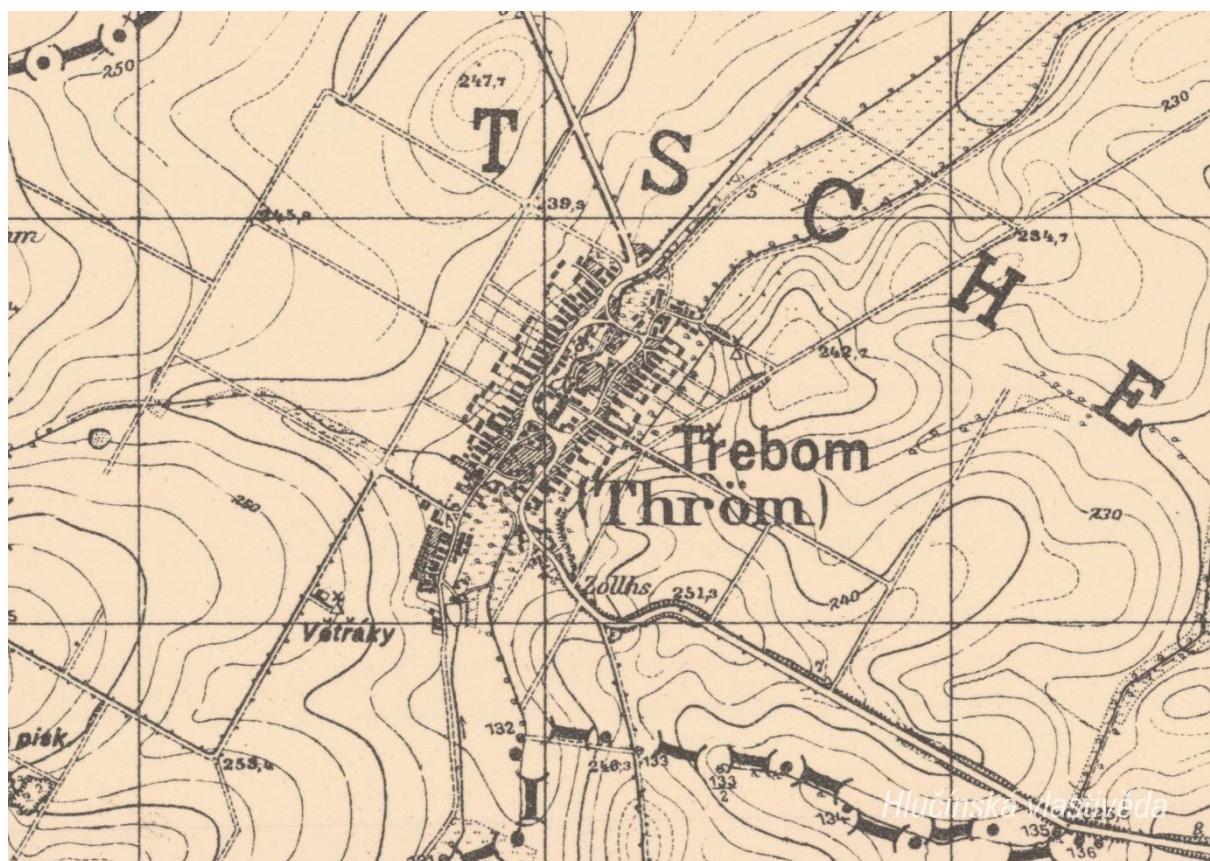
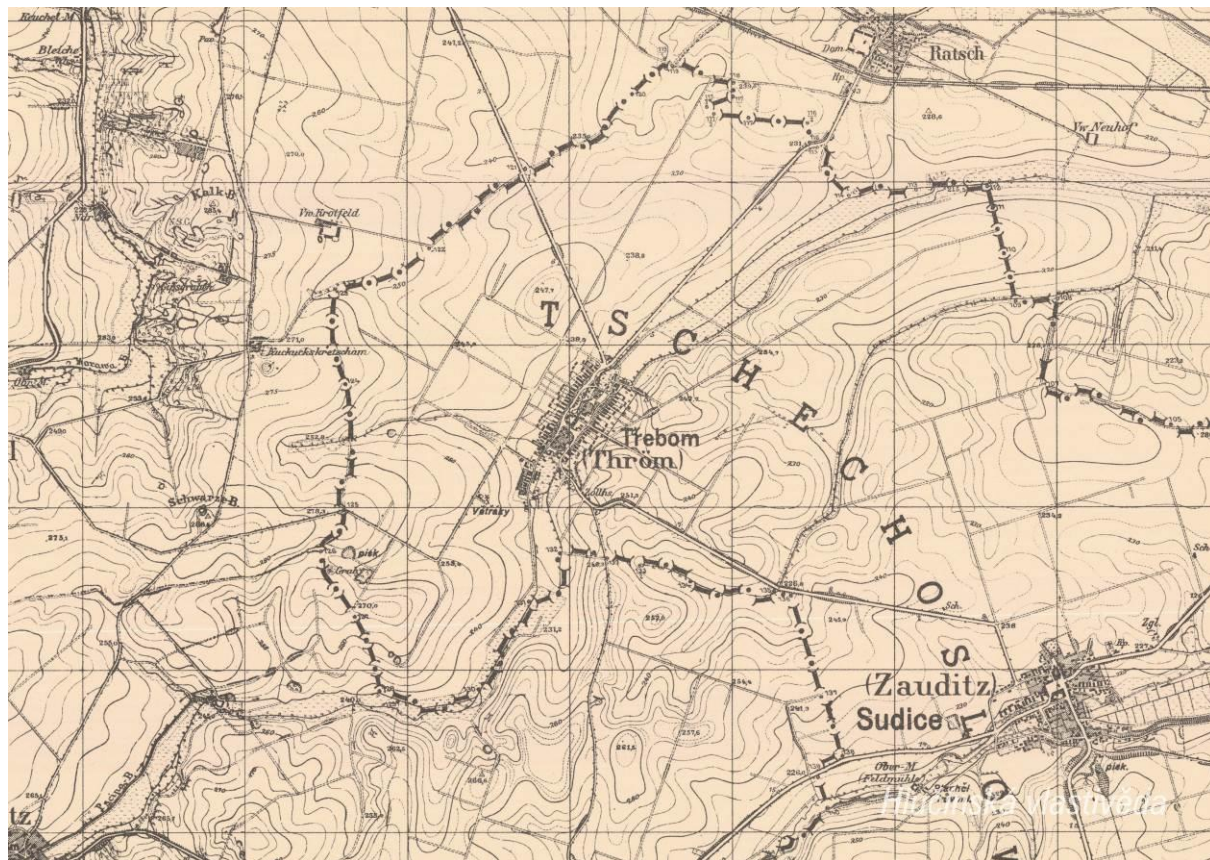
Jak se psal název obce v německém jazyce?

Ve kterém roce měla obec nejvyšší počet obyvatel?

Jak si vysvětluješ úbytek obyvatel v roce 1950 oproti roku 1930?

2. Mapy

Historická mapa obce z 20. let 20. století

Otázky a úkoly

V jakém jazyce je mapa psána?

Proč jsou v ní použity dva jazyky? Jak to souvisí s obdobím, v němž byla mapa vydána?

Jak je vyznačena státní hranice? Co vypovídá její vedení o období, z něhož mapa pochází?

V čem se liší dobové zobrazení od současného?

Dokážeš najít dominanty obce?

Porovnej tehdejší a současnou zástavbu.

Označ na mapě místa, kam se rozšířila současná zástavba.

Nacházely se v obci mlýny? Kolik jich bylo?

Nacházely se v obci rybníky? Kolik jich bylo?

Poznáš, jak je označena alej?

Vytvoř k mapě legendu – symboly a popis toho, co označují.

Jaké další změny krajiny dokážeš z mapy vyčíst? (zánik lesů, změna vedení cest, zánik cest, atd.)

Ortofotomapa z roku 1951

Ortofotomapa z roku 2020

Třebom

Hlučínská vlastivěda

Otázky a úkoly

Zakresli do mapy tyto objekty: kostel, kříž, kaplička, pomník, škola, továrna, zámek, hasičárna a další.
Zakresli do mapy názvy ulic – souvisejí se zaniklými místy, řemesly nebo historickými událostmi?

V mapách můžete vyhledat následující stavby:

- architektonicky cennou/zajímavou,
- ve které působil / kterou postavil někdo významný,
- která je sídlem významné instituce,
- kde se lidé pravidelně schází a tráví svůj volný čas,
- která je nejstarší/nejnovější/největší/nejpodivnější,
- ve které se událo něco významného,
- kde se něco vyrábí/je poskytována služba ostatním obyvatelům,
- která nabízí kulturní vyžití,
- která je stará, chátrající, potřebovala by rekonstrukci,
- která (ne)slouží svému původnímu účelu,

Vysvětli názvy míst v mapě.

Napiš do mapy názvy čtvrtí, polí nebo lesů, zkus zjistit, proč se tak jmenují.

Zakresli do mapy obrys původní zástavby.

Vytvoř jednoduchou mapu obce s fotkami zajímavých staveb.

Porovnej současná a dobová ortofota. Pojmenuj změny ve struktuře krajiny. Co se změnilo a proč?

Porovnej dobovou a současnou mapu obce. Hledej věci, které zanikly (např. zahrady, sady) a naopak, které nově přibýly (areály firem, nové čtvrti...).

Najdi na dobovém ortofotu pozůstatky válečných bojů. Podle čeho se to dá poznat?

Pocitová mapa obce

Skupinová práce při procházce obcí. Vytvoř jednoduchou mapu obce a zazač do ní tato místa:

1. krásné, příjemné místo
2. ošklivé, zanedbané místo
3. významné místo
4. tajemné nebo posvátné místo
5. nebezpečné místo
6. oblíbené veřejné místo, kde se lidé scházejí
7. místo, kde si hrají děti
8. místo, kam rád chodíš na procházku

V rámci aktivity si zhotovte se třídou piktogramy symbolů, které by měly jednotlivá místa charakterizovat. Piktogramy pak můžete vystřihnout, nebo elektronicky vkládat do mapy. Můžete se domluvit s kolegy, aby byla tato aktivita zařazena do výtvarné výchovy.

3. Historické pohlednice

Třebom po roce 1900

Na pohlednici z přelomu 19. a 20. století se vedle dvou současných dominant – kostela a hostince – nachází také dvě školy. Které budovy na obrázku to jsou?

Kolik v té době žilo v Třebomi lidí?

Podle sčítání v roce 1905 žilo v obci 902 obyvatel. V roce 2020 to bylo pouze 236 obyvatel.

Třebom po roce 1920

Vyznač na mapě, kde se nacházejí zobrazené budovy. Co se změnilo? K čemu tehdy sloužily a jak jsou využívány dnes?

Nahoře: Pientkova hospoda (dnes obecní dům s obecním úřadem a sálem) / Škola (budova stála u kostela, byla zbourána)

Dole: Pientkův obchod (budova stála u kostela, byla zbourána), Kostel sv. Jiří

Na pohlednici označ detaily, které dnes vypadají jinak, nebo zcela chybí.

Podle čeho lze poznat, že pohlednice vznikla po roce 1920?

Na hospodě a škole jsou dvojjazyčné nápisy – česky a německy. Pohlednice tedy vznikla až po připojení Třebomí k Československu.

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst.

Třebomí po roce 1920

Na pohlednici označ detaily, které dnes vypadají jinak, nebo zcela chybí.

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst.

4. Fotografie

Kdo je na fotografii?

Příslušníci pohraniční finanční stráže.

Ve kterých letech mohla tato fotografie vzniknout?

Mezi lety 1920 a 1938. Oddělení pohraniční finanční stráže bylo v Třebomi zřízeno po připojení jižní části Ratibořska k Československu v roce 1920, kdy zde vznikla hranice mezi Československem a Německem. Na podzim roku 1938 byla Třebom jakožto součást Hlučínska připojena k nacistickému Německu.

Co předvádí pánové na fotografii?

Příslušníci pohraniční finanční stráže demonstrují chycení pašeráka nebo přinejmenším člověka podezřelého z pašování zboží přes českoněmeckou hranici.

5. Náměty dalších aktivit

Dobová fotografie události

Zjisti, o jakou událost se jedná (např. Boží tělo, oslava osvobození, pokládání kanalizace, prvomájový průvod...).

Pokus se snímek datovat a lokalizovat.

V případě, že snímky nebudete mít, zorganizujte jejich sběr mezi žáky a učiteli.

Náměstí, náves

Rozhlédni se kolem sebe, najdi a zjisti název ulice, která je na fotce.

Pojmenuj historickou událost, která vyvolala situaci zachycenou na fotce.

Zároveň zapiš, proč nastala a v jakém měsíci a roce.

Existuje souvislost s dobovou situací a současným názvem ulice?

Měnily se názvy místa? Zjisti od kolemjdoucích, příbuzných.

Zaniklá stavba

Vyhledej místo, kde stála již zaniklá budova. Z jakého důvodu stavba zanikla, zjisti nebo přemýšlej.

Jak vypadá současná stavba? Která slova tě při pohledu na ni napadnou?

Dochovaná stavba

Překresli ozdobný nebo zajímavý prvek ze stavby.

Jaký nápis je na budově?

K čemu budova slouží a bylo to tak i v minulosti?

Jaké lidské povolání je pro tuto stavbu typické?

Pozoruj stavbu a srovnej s fotkou nebo pohlednicí, porovnej její proměnu.

Popiš současnou stavbu.

Popiš stavbu z historické fotky.

Která podoba stavby se ti líbí – současná nebo minulá?

Vytvoř pohlednici tvé obce.

Pomník

Proveď frotáž nápisu, symbolu.

Vysvětli, k jaké události se pomník vztahuje.

Jaký prvek z pomníku symbolizuje událost, na kterou pomník upomíná?

Jaké pocity v tobě vyvolává vzhled a nápisy na pomníku?

Nachází se zde letopočet události?

Z jakého roku stavba pochází?

Na pomníku vyhledej příjmení, které dodnes někdo v obci má.

Konají se u tohoto místa nějaké vzpomínkové akce?

Načrtni pomník a zkus popsat jeho jednotlivé části.

Z jakého materiálu (kamene) je pomník?

Na kterých místech (bojištích) vojáci padli, vypiš státy, ve kterých se nacházejí.

V kolika letech většina vojáků z pomníku padla?

Jak probíhala válka v tvé obci?

Navrhni **pomník** nebo **pamětní desku** se symboly, které by odkazovaly na vybranou historickou událost ve tvé obci.

Kříž

Otázky a úkoly viz pomník.

Přemýšlej, jaký důvod mohl mít člověk, který nechal kříž postavit?

Přináší text na kříži nějaké poselství?

Kostel

Stavba kostela

Byl jsi někdy v kostele? Co jsi tam viděl?

Jaké slavnosti nebo obřady v něm probíhají?

Proč je kostel největší stavbou v obci? Na jakém místě stojí / Ve které části obce se nachází? Jaký měla tato stavba význam pro naše předky?

Obejdi si stavbu a načrtni její půdorys, průčelí kostela a boční pohled.

V jakém slohu byl kostel postaven? Na základě čeho to lze poznat?

Jaké architektonické prvky poznáš / dokážeš je pojmenovat?

Zjisti, ve kterém roce byl kostel postaven.

Zakresli do obrázku kostela: loď, věž, okna, zvon, kříž.

Interiér kostela

Zakresli pláněk interiéru kostela (nebo piš do připraveného náčrtku) a najdi: oltářní obraz, kůr, zvonek na ohlašování mše, nádobu na svěcenou vodu, kazatelnu a další.

Jací světci jsou v kostele zobrazeni, víš něco o jejich životě? Jak na tebe působí výzdoba kostela?
Najdi světce na obrazech a sochách.

Kronika

Digitalizovaná na webu viz odkaz: https://www.archives.cz/web/digitalni_archiv/

Najdi v kronice vybranou událost nebo téma.

Jaké informace jsou zapsané v kronice obce v roce...

Kterou současnou událost bys zaznamenal/a do obecní kroniky?

Jakou zajímavost ze života školy bys zapsal/a do školní kroniky?

Významný objekt

Postav se před objekt A a podívej se vlevo, jaká stavba se zde nachází, k čemu slouží?

Na zdi domu je text, přečti jej a vysvětli:

Zapiš skutečnost, která tě v souvislosti s tímto místem (stavbou) nebo jeho historií nejvíce překvapila.

Změř pozorovaný objekt, pomocí kroků, pásma, odhadem.

Z jakých geometrických útvarů se objekt skládá.

Vytvoř náčrtek objektu ve čtvercové síti.

Vytvoř model objektu.

Fotocesta

Pomocí aktivity „fotocesta“ provedte děti místem vaší obce nebo je zaveďte k zajímavé stavbě.

Připravte si několik fotek detailů budov, které se na plánové cestě nacházejí. Dbejte na to, aby z každého stanoviště byl vždy vidět objekt z následující fotky.

Větší děti mohou aktivitu nachystat samy.

Znak, pečet

Seznam se s historickými znaky a pečetěmi obce.

Vytvoř znak obce různými výtvarnými technikami – kresba, koláž, keramika, linoryt...

Vymysli nový znak obce.

Místní pověsti

Napiš název pověsti.

O čem pojednává?

K jakému místu se vztahuje?